

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2020 r.

Sąd Rejonowy w Koninie Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Michał Jankowski

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2020 r. w Koninie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy : M. P

przeciwko : Z

o świadczenie

w przedmiocie pytania prawnego

postanawia:

1. na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 33 ust. 3 i art. 56 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne:

a/czy art. 386 § 6 kpc /przepis wydany przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej / w części i w zakresie, w jakim skutkuje związaniem Sądu I Instancji wyrażoną przez Sąd II instancji oceną prawną dokonaną z przekroczeniem dopuszczalnych granic wykładni prawa, zwłaszcza językowych, jest zgodny z zasadą konstytucyjnego niezawisłego sprawowania urzędu sędziego art. 178 ust.1 Konstytucji oraz zasadą prawa do sądu w rozumieniu art.45 ust. 1 Konstytucji;

b/czy w świetle konstytucyjnych źródeł prawa wskazanych w art. 87 Konstytucji Sąd I instancji jest związany oceną prawną sądu drugiej instancji wydaną na podstawie art. 386 § 6 kpc w części i w zakresie przekraczającą dopuszczalne granice wykładni i de facto tworzące prawo, które nie wynika z przepisów?

2. na podstawie art. 42 pkt 4 i art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t. jedn. Dz. U. z 2019, poz. 2393) zgłosić udział w sprawie wszczętej na podstawie pytania prawnego przedstawionego Trybunałowi Konstytucyjnemu zgodnie z pkt 1 postanowienia i wyznaczyć sprawozdawcę sędziego Michała Jankowskiego jako umocowanego przedstawiciela Sądu Rejonowego w Koninie w tej sprawie.

sędzia Michał Jankowski

UZASADNIENIE

Przedstawione pytanie prawne zaistniało w związku z następującym stanem faktycznym.

Przedmiotowa sprawa została zainicjowana w dniu .05.2020r., a więc po nowelizacji przepisów kodeksu postępowania cywilnego, które weszły w życie w dniu 07 listopada 2019r. Sąd Rejonowy wobec braku wniosków dowodowych stron wydał wyrok, w którym oddalił żądanie strony inicjującej postępowanie, dzieląc stanowisko przeciwnika procesowego. Strona przegrywająca wniosła apelację. Sąd Okręgowy uchylił orzeczenie, uznając, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy i nakazał przeprowadzenie dwóch oraz ewentualnie trzeciego wskazanego przez siebie dowodu/ k.6 uzasadnienia Sądu Okręgowego in fine/

W związku z powyższym po analizie wyżej wskazanych norm prawnych Sąd doszedł do przekonania o niezgodności wskazanej normy kodeksu postępowania cywilnego z przedstawionymi normami konstytucyjnymi.

W pierwszej kolejności, aby nie narazić się na zarzut *ne bis in idem*, albowiem problem zgodności art. 386 § 6 kpc z określonymi normami konstytucyjnymi był przedmiotem orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, a w szczególności w sprawie P 126/15, Sąd Rejonowy pragnie wskazać, iż przepis art. 386 § 6 kpc uległ zmianie z dniem 07 listopada 2019r. Ponadto zgodnie z art. 386 § 5 kpc w wypadku uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, sąd będzie rozpoznawał ją w tym samym składzie (art. 386 § 5 KPC). Stąd też nie ma podstaw formalnoprawnych do podniesienia wyżej wymienionego zarzutu.

Sąd w przedmiotowej sprawie nie podważa wynikającej z art. 176 Konstytucji zasady instancyjności postępowania i konieczności zapewnienia obywatelowi prawa do rzeczywistej kontroli instancyjnej. W tym zakresie Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne dokonane przez Wysoki Trybunał ustalenia w sprawie P 126/15. Niemniej jednak z uwagi na zmianę stanu prawnego i wprowadzenie normy art. 386 § 5 kpc należy na nowo spojrzeć na aspekt wewnętrzny w relacji między poszczególnymi podmiotami władzy sądowniczej. W dotychczas obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 386 § 6 kpc, sąd I instancji był związany oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania wyrażonymi w uzasadnieniu wyroku sądu II instancji, mocą którego uchylono pierwotny wyrok i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania. Ustawodawca uznał, że rozwiązanie to może zagrażać niezawisłości sędziów, dlatego też należy je zmienić. Konsekwencją tego poglądu była zmiana wprowadzona w art. 386 § 6 kpc, zgodnie z którą sąd I instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy związany jest jedynie oceną prawną sądu odwoławczego, nie zaś jego poglądem i wskazaniem, jak dalej prowadzić sprawę. Sąd Okręgowy przyjął szeroką wykładnię art. 386 § 6 kpc wskazując, że dla zastosowania norm prawa materialnego konieczne jest ustalenie stanu faktycznego na podstawie wskazanych dowodów. O ile te dwa pierwsze wskazania sądu odwoławczego nie budzą żadnych wątpliwości, to ostatnia konstatacja pozostaje w wyraźnej sprzeczności z wykładnią językową. Oczywiście sąd ma prawo do takiej wykładni, choćby była uznana za błędną. Z tej konkretnej sytuacji procesowej można przejść na sytuację abstrakcyjną. Otóż Sąd Okręgowy może dokonać wykładni przepisów i uznać, że dany sędzia nie jest sędzią, gdyż został powołany niezgodnie z Konstytucją. Taka ocena prawna wiąże Sąd I instancji, jak i Sąd II instancji. I tutaj dochodzimy do sedna problemu z art. 386 § 6 kpc wskazanego w sentencji pytania. To związanie Sądu I instancji nie może być bezwzględne. Nie może być bowiem dokonane na podstawie wykładni rażąco odbiegającej

od reguł wykładni językowej. Po drugie nie może jednocześnie tworzyć prawa, zastępując ustawodawcę. Taka zaś sytuacja występuje w przedmiotowej sprawie. Abstrakcyjnie może wystąpić w wielu innych sprawach będących na wokandach sądu powszechnego. Trybunał zaś musi określić aspekt wewnętrznej niezawisłości sędziowskiej w relacjach między sądem niższej i wyższej instancji. W przeciwnym razie grozi to nieuzasadnionym przewlekaniem procesów i paraliżem państwa. Od odpowiedzi na przedstawione pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy prowadzonej przed sądem pierwszej instancji. W razie uznania przepisu art. 386 § 6 w części za niekonstytucyjny ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji nie wiązałyby sądu pytającego, któremu sprawa została przekazana. Tym samym mógłby samodzielnie rozstrzygnąć sprawę i orzeczenie mogłoby być odmienne niż oczekiwał Sąd Okręgowy, dokonując wykładni jednoznacznie preferującej inicjującego postępowanie sądowe. Zatem przesłanka podmiotowa i przedmiotowa oraz funkcjonalna do zadania pytania prawnego została spełniona.

Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. W myśl zaś art. 45 ust. 1 każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Stosownie do art. 87 Konstytucji źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

Treścią zasady wyrażonej w art. 178 ust. Konstytucji -ujmując w dużym skrócie - jest zapewnienie sędziemu możliwości wykonywania swojej funkcji bezstronnie i zgodnie z własnym sumieniem. Niezawisłość sędziowską to niedopuszczalność jakiegokolwiek ingerencji z zewnątrz lub wywierania nacisku na sędziego w kierunku takiego czy innego rozstrzygnięcia sprawy. W wymiarze wewnętrznym wymiaru sprawiedliwości sąd odwoławczy nie może narzucać sposobu rozstrzygnięcia sprawy, ani nie powinien wiązać sądu w zakresie konieczności przeprowadzenia określonych dowodów. Niezawisłość sędziego stanowi zatem jeden z podstawowych warunków skorzystania przez jednostkę z przysługującego jej prawa do sądu. Na treść prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły sąd składa się prawo do bezstronnego rozpoznania sprawy przez sąd. Nie da się pogodzić z zasadą bezstronności Sądu regulacja, która nakazuje Sądowi I instancji związanie oceną prawną sprzeczną z regułami wykładni, a więc oceną prawną w istocie tworzącą prawo wbrew intencji ustawodawcy. W rozumieniu Konstytucji "źródłem prawa" jest akt ustanowiony lub uznany przez państwo jako zawierający normy postępowania wiążące ich adresatów. Konstytucja wyraźnie wiąże skutek prawotwórczy z ustanowieniem aktu oraz zawarciem umowy. W pierwszym przypadku chodzi o takie akty jak Konstytucja (art. 235), ustawy (art. 118 i n.), rozporządzenia z mocą ustawy (art. 234), rozporządzenia wykonawcze (art. 92), akty prawa miejscowego (art. 94), akty prawa wewnętrznego (art. 93). Gdy zaś chodzi o zawarcie umowy, to Konstytucja zalicza do źródeł prawa umowy międzynarodowe (art. 89–91), akty wydawane przez organizację międzynarodową, której członkiem jest Polska (art. 91 ust. 3), a także układy zbiorowe pracy (art. 59 ust. 2). Źródłem prawa w przeciwieństwie do krajów anglosaskich nie może być orzeczenie sądu. Sytuacja, w której orzeczenie sądu II instancji tworzy prawo i w konsekwencji narzuca sądowi I instancji sposób rozstrzygnięcia sprawy jest w świetle art. 87 Konstytucji niedopuszczalna. Mówimy tutaj zarówno o orzeczeniach sądu

Sygnatura akt

odwoławczego, jak i połączonych izb Sądu Najwyższego, które interpretując prawo, w istocie tworzą prawo odmienne od przyjętego przez Sejm w ramach kompetencji państwa.
W ocenie sądu pytającego przedstawione wyżej rozważania uzasadniają tezę postawioną w sentencji orzeczenia i przedmiotowa norma art. 386 § 6 kpc w części jako niekonstytucyjna powinna zostać usunięta lub względnie doprecyzowana przez Trybunał Konstytucyjny.

sędzia Michał Jankowski

